

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	200 K
Félévre	120 K
Három hónapra	60 K
Egy hónapra	20 K
Egyes eszmény ára	20 K

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolvasó szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilnyeva (Zápolya) - L. Telefon: 2222

MEGJELENIK MINDEN NAP VÁRAK
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEKKEL

Veliki Beckserek, 1920.

XLIX. évfolyam, 97. szám.

Csütörtök, április 29.

Európa „beteg emberé”-nek

tartotta a múlt század külpolitikája Törökországot. A hatalmak egyrésze — Németország és Ausztria-Magyarország — a meggyógyítására törekedett, vagy legalább életének meghosszabbítására; a hatalmak másik csoportja állandóan az amputálást ajánlotta, mint egyedüli „gyógymódot.”

Most a világháború győzelmes befejezése után, a nevető örökösök Törökország temetésére készülnek. De még a török béke nincs is tető alatt, még a szultán nem írta alá Európából való kiűzetését; — máris érkeznek hírek Kisázsia megmozdulásáról.

Európa figyelme Törökországra szegeződik!

Nemrégiben dicselkedett el az angol alsóházban Lloyd George, hogy a törököket alaposan megbüntették ostobaságukért, tévedésükért, büntetteikért. És tényleg San-Remoból is az a hír repült világra, hogy Törökország felénél nagyobb területét elveszti, lakosa nem lesz több 9 milliónál.

Ez a politika már is kezd hatásaiban jelentkezni. Ennek a politikának a következménye, hogy újjászületett a török önérték és a mohamedán összetartás. Mintegy adott jelre kitért az izlám fölkelés Tráciától Arábiáig. A mostani nacionalista felkelés az 1913-iki ifjútörök mozgalomra emlékeztet. Akkor a balkáni háború veszteségei és a nagyhatalmaktól való elhagyatottság hatása alatt a minisztertanács a győzöktől felállított kegyetlen békefeltételek elfogadása mellett döntött. Erre a hirre kitért Enver basa vezetése alatt az ifjútörök forradalom. A felkelők megrohanták a nagyvezíri palotát, a hadügyminisztert és két adjutánsát lelőtték, a nagyvezírt lemondásra kényszerítették és Mahmud Sefket basának a nagyvezírséget erőszakolták ki. A béketárgyalás megszakadt és ismét megindultak az ellenségeskedések . . .

A mai mozgalom látható vezére Mustafa Kemal basa, a török hadsereg anatóliai hadtestparancsnoka. A sikeresen induló felkelés vezérei Angorába kongresszust hívtak össze, amelyen India és Egyiptom képviselői jelen lesznek.

A fölkelés váratlanul érte az ententeot és amint hasonló eseményeknél szokásos, rögtön a fegyveres föllépésre gondoltak. Az olaszok az egész repülőgépparkot mozgósították Tripolisz felé; a franciák kiűrtették Albániát és ottani csapataikat Szíriába vetették. A hatalmasnak látszó mozgalom mellett eltörpülnek ezek a taktikai fogások. Szükséges nagyságu expedíciós sereg nem áll az entente rendelkezésére és ha rendelkeznek is megfelelő erővel, megfontolandó volna, hogy vajjon a török mozgalom erőszakos elnyomására nem zudulna-e föl India mohamedán lakossága?

Akármi lesz is a török-kérdés legközelebbi fejlődése, a nacionalista mozgalom intőjele Párisnak: Ázsiai Törökország fölosztásával és Konstantinápolynak nemzetközivé tételével a multban sok nyugtalan-ságot okozó török-kérdés még nem oldódott meg és a 200 millió mohamedán nem „quantité negligible.”

BONYODALMAK A ZAGREBI POLGÁRMESTERSÉG KÖRÜL.

A bán megsemmisítette Délics választását. Botrány az első tanácsülésen. — A rendőrség kivette a tanácstagokat.

Z a g r e b. Tudósítónk jelenti telefonon: Délics Szvetozárt, kommunista programmal április hó 18-ikán 27 szavazattal Zagreb polgármesterévé választották. A horvát bán, dr. Laginya megsemmisítettnek jelentette ki a választást, mivel az nem törvényes keretek közt folyt le. Helyébe az ügyek ideiglenes vezetőjévé dr. Tomesicsot nevezte ki. Délics válaszolva a bán határozatára, kijelentette, hogy ő semmi körülmények között sem fogja átengedni helyét és ily előzmények után hirtelen csütörtökön egybe a városházára a tanácsot. A rendőrség erre az alkalomra összes embereit mozgósította és elhelyezte őket a városháza minden zugában. Tíz órakor vonult be Délics a községi tanácsosokkal az ülésterembe, de mielőtt odajutott volna, egy szolga kijelentette, hogy neki parancsa van a terembe senkit be nem engedni. Erre a szolgát félrelétek és Délics a tanácstagokkal az ülésterembe ment és ott elhelyezkedett. Nemsokára megjelentek a többi tanácstagok: öt demokrata, egy szociáldemokrata, egy néppárti és egy pártonkívüli. A kommunistákkal együtt 26-an voltak, tehát abszolút többsége a községi tanácsnak. Délics nyitotta meg az ülést, de alig kezdett beszélni, amikor megjelent a teremben Dragovics rendőrkapitány 20 rendőrrel és felszólította az ottlevőket, hogy hagyják el a termet. Óriási izgalom támadt erre. A tanácstagok felugráltak helyeikről. Lármaztak, kiabáltak. Sértő szavak röpködtek a rendőrkapitány felé, aki újra felszólította a jelenlevőket, hogy felsőbb parancsra hagyják el a termet. A lárma egyre fokozódott, a tanácstagok folyton azt kiabálták, hogy itt nincs helye kinevezésnek, a bánnak nincs meghatalmazása arra, hogy polgármestert nevezzen ki, mire a rendőrkapitány előret vezényelt és a 20 rendőr feltűzött bajonettel benyomult az ülésterembe a tanácstagok közé. A rendőrök közrefogták az ottlevőket és a külső terembe kezdték szorítani őket. A demokraták és a többi tanácstagok Dragovics ismételt felszólítására elhagyták a termet, csupán a kommunisták maradtak bent. Egy közülük azt kiáltotta a rendőrkapitány felé: „Lőjjetek csak le, vagy tartóztassatok le bennünket, mi nem megyünk innen el, mi nem félünk a bajonettól!” A rendőrök szuronyrohamhoz hasonló állásba helyezkedtek, mire több tanácstag megtámadta a rendőröket. Már-már ugy-

látszott, hogy tettelegességre kerül a sor és csupán a rendőrkapitány lélekjelenlétének volt köszönhető, hogy a további botrányos jeleneteknek elejét vették. Pár pernyi csend következett erre, amely alatt senki sem tudta, hogy mi fog történni. Végre is a demokraták léptek közbe és dr. Radosevity felkérte a kommunista tagokat, hogy hagyják el a termet. Az újabb felszólításra Délics hajlandó volt a termet elhagyni, de ünnepélyesen tiltakozott a minden törvényes alapot nélkülöző erőszak ellen és ezzel bezárta az első ülést. Lassan kiürül a terem és Délics hagyja el utoljára. A tagok az utcára tódulnak ki, ahol zuhogó esőben még megbeszélést tartottak és az ülés jegyzőkönyvét rendben hitelesítették.

Z a g r e b. A szakszervezeti tanács végrehajtó bizottsága hirdetményt boesajtott ki, amelyben felsorolja mindazt, amit Délics zagrebi polgármester programjába felvett. E program szerint a polgármester szigorúan követeli a hivatalos órák betartását, elrendeli az összes hivatalok reorganizálását, a városi könyvvezetésnek kereskedelmi elvek szerint való vitelét és egyéb hasonló intézkedések életbeléptetését.

A SAN-REMOI TÁRGYALÁSOK.

S a n - R e m o. (Havas.) Németországnak a hadsereglétszám felemelésére vonatkozó javaslatát olasz és angol politikai körökben támogatják.

L a u s a n n e. A török delegáció elnöke kijelentette a „Matin” munkatársának, hogy Törökország sohasem fog olyan békeegyezményhez hozzájárulni, amely a töröknép jogait a többi nemzetekkel szemben elnyomná és Trákiát Görögországnak adná.

R ó m a. A „Popolo d'Italia” jelenti, hogy a német ügyvivő elutazott San-Remoból.

LIKVIDÁLJÁK AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKOT.

B é c s. A jóvátételi bizottság április 17-iki jegyzékében az azt aláírt kormányok jóváhagyásával helytadott az osztrák kormány ama kérésének, hogy a saint-germaini békeszerződésnek a jóvátételre és az Osztrák-Magyar Bank likvidálására vonatkozó határozatait azonnal, a békeszerződés ratifikálásának bevétele nélkül, alkalmazzák.

AZ ANGOL ALSÓHÁZ JÓVÁHAGYTA A BOLGÁR ÉS OSZTRÁK BÉKÉT.

L o n d o n. (Reuter.) Az alsóház 156 szavazattal 26 ellenében elfogadta az Ausztriával és Bulgáriával való békeszerződés ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot.

A PARLAMENTI HELYZET.

Beograd. A kormány néhány nappal ezelőtt egy memorandumot nyújtott át a régensnek, amelyben kifejti azokat a feltételeket, amelyek alatt továbbra is vezetné az állam ügyeit. A memorandumban foglaltakat a régens tanulmány tárgyává tette és maga vette kezébe a válság megoldását. Politikai körökben biztosra veszik, hogy a válság rövidesen tisztázódni fog.

Beograd. Trifunovity Mihály közlekedésiügyi miniszter magához hívatta a diákv. zetség hat tagját és kijelentette nekik, hogy ha a radikális diákok a politikai bojkottot be nem szüntetik, az összes menzákát bezárhatja. Erre a menzákban a bojkott megszűnt, de az utcákon csak úgy folyt tovább. Számos radikális diák erre kilépett a Szlovenszki Jug. e. radikális diákegyesületből.

OSTROMÁLLAPOT NOVI-SADON.

Novi-Sad. Ujvidéken tegnap délután kihirdették az ostromállapotot. Hirdetmény útján közölték, hogy rablás, gyilkosság, vízkérokázás, tüzesetokozás, lázítás, felbujtás, a telefon- és távirldavezetékek megrogálása és minden egyéb államellenes cselekmény statáriális uton toroltatik meg.

ANGLIA ÉS A TÖRÖK NACIONALISTA-MOZGALOM.

Stockholm. A „Chicago Tribune“ jelentése szerint Anglia a török nacionalista-mozgalommal a kibékülés útját keresi. A lap tudni véli, hogy angol tábornok utazott a kormány megbízásából Mustafa Kemal táborába. A békés hajlandóságot mutatja az is, hogy Mustafa Kemal két

ügynökét, Rauf és Kera Vasm bejt, akiket az angolok Maltába deportáltak, ismét Konstantinápolyba engedték.

A LETT-ORSZÁGI VÁLASZTÁSOK.

Riga. A választásokat e hó 20-án tartották meg. A végeredmény még nem került nyilvánosságra, ugylátszik, hogy a megválasztott szociáldemokraták száma nem haladja meg a megválasztottak egyharmadrészét.

RÖVID HIREK.

Berlin. A „Freiheit“ jelenti, hogy a hadügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint a katonaságnak mindennemű zavargásoknál fegyvert használni nem szabad. Május 1-én, ha esetleg zavargások fordulnának elő, csak a legvégső esetben szabad a fegyverhez nyulni.

Beograd. Jovanovity Jovánt, Jugoszlávia washingtoni követét saját kérelmére nyugdíjazták.

Washington. Az Egyesült-Államok Japánnak Szibériában való előnyomulása tekintetében teljesen szabad kezet engedett.

Beograd. Filipovity Dusánt és még 20 más kommunistát, akik az általános sztrájk alkalmával a dolgozni akaró munkásokat terrorizálták, letartóztatták.

Wien. A városi tanács elhatározta, hogy 500 milliót kölcsönt vesz fel.

Zagreb. A jugoszláviai földmunkásszövetkezetek május hó 12., 13. és 14-én kongresszust tartanak. Ezen a kongresszuson az összes Jugoszláviában lévő földmunkásszövetkezetek képviselve lesznek.

HIREK.

A hatósági liszt kiosztása. Berberszki polgármester akciója nyomán megteremtett olcsó liszt és kenyér kiosztása hétfőn kezdődik meg. A kiosztás helyét, a liszt árát és a kiosztás formalitásait később fogjuk közölni.

A pénzügyigazgatóság közli velünk: „A beogradi kormány pénzügyminisztere értesítette a pénzügyigazgatóságot, hogy azon pénzügyigazgatósági, számvevőségi, adóhivatali és pénzügyőrségi tisztviselőket, akik hivatalukból el lettek bocsájtva — a mennyiben szolgálatunkba lépni akarnak — a kormány újra átveszi. Ezért a pénzügyigazgatóság ezuton hirlapilag is felhívja az érdekelteket, hogy újra alkalmaztatásuk iránti kérvényeiket 8 nap alatt a pénzügyigazgatósághoz adják be.“ Mindazok a tisztviselők, akik kérvényeiket beadják, ugyanazon járandóságokat fogják megkapni, mint a most szolgálatban lévő tisztviselők.

Fel akarták robbantani a zagrebi esatornahidat. Zagrebi tudósítónk jelenti telefonon, hogy az ottani esatornahid alá ismeretlen egyén gránátot helyezett el, amely felrobbant, de semmi kárt nem okozott. A közeli őrházban szolgálatot teljesítő őr a robbanás zajára kisietett, de senkit nem látott a közelben. Az esetet bejelentették a rendőrségnek, amely a legerélyesebb nyomozást indította meg.

Nem hamisak a 100 dinárosok. Zagreből jelenti tudósítónk: A pénzügyi delegáció a következő helyreigazítást közli: „Ugy a beogradi, mint a zagrebi és egyéb lapokban az a hír jelent meg, hogy az S. H. S. nemzeti bank által kibocsájtott 100 dináros bankjegyek hamisítva vannak. Miután ez a hír nem felel meg a valóságnak, a pénzügyminisztérium kéri az összes lapokat, hogy e helyreigazítást tegyék közzé.“

Bécsből hazafelé

Processzió a Szt.-István-templomban. — A Prater. — Mai erkölcskép. — Az út. — Intervju Mr. Strowe-val.

Wien, március hó.

Még néhány emlék az utolsó napokból.

Megmásztam a Stefansdom nagytoronyát, az első 70 méterig. Magyarárgat a derék bécsi tüzoltó a régi, kedves dóm-történetből. Önkéntelenül romantikus körülményekre gondolok (Victor Hugo: Notres-Dames?), de nincs belőle semmi. A harangozás automatikus, csak a negyedórát huzza. Viszont a komplett berendezésű táviróállomás, a remek sextansok, távesővek, elektromos tűzjelző készülékek, meg a toronyórt 8 percenként ellenőrző apparátus már nem nagyon romantikus...

Tenger felírás a csigalépeső és platformon. Egy bájos francia feljegyzést irtam le magamnak: „Wienne, 17. XI. 1919. Ascension de la tour du Stephansdom, jusqu'à l'observatoire sous la croix du cime. Perspective admirable. G. A. Paris.“

Az utolsó vasárnap, hogy Bécsben voltam, ritka látvány: óriási processzió, pompás, ragyogó körmenet tanuja voltam. Wien ugylátszik ebből a szempontból a régi. Az eucharisztikus kongresszus, a világhíres Auferstehungsprozession (a császári és királyi ház összes főhercegeivel) — a kedvesen bigott Bécs ez még mindig.

A Graben Café előtt álltam vagy 80 percig, míg az óriási hosszú, Sanct Martin vom Liebenstift szent földi maradványait vivő processzió elhaladt előttem. Sok száz egyesület zászlók, jelvények, lobogók, céh-emlékek alatt haladt itt, azután a papság: szerzetesek, világiak, főpapság a bitoros eminenciájával, jótékony nőegyletek, a wieni és több osztrák Alma-mater ragyogó uniformisú Burschenschaftjai, apácák, iskolák: sok-sok ezernyi ezer ember vitte szent Márton hamvait.

A Prater vasárnap délután. A Riesenrad ismét üzemben van. Hallom, leakarták bontani, de a lebontás többé került volna, mint amennyire annakidején az egész mű. A hullámvasutba lehetetlen beülni, hacsak nem akar félórát várni (anstellen) az ember. Mulatság, kacaj, láрма, az ember nem hajlandó elhinni, hogy 1920-ban történik mindez. Ennivaló azonban, legalább valami rendes: nincs.

Sajnos, ezzel a kulináris (már nem is gasztronómia) észrevételezéssel kell a bécsi körképemet rezumálni: az eledel, a kenyér. Idegen ugyan nem érzi nagyon Wien szűkös ételmezési viszonyait manapság, mert hisz ugy-e: uton nem nézünk nagyon a pénzre, másrészt pedig valutáris szempontból is főiban vagyunk a bécsiekkel szemben. Így aztán nem szabad csodálkozni, hogy a Mozartban egy — igaz: nagy és jó — vacsoráért, Wiener Schnitzli, 120 koronát, vagy a Meissl und Schadenban egy ebédért kérnek el még többet. Igaz, erre azt lehet válaszolni, hogy hisz: nem muszáj pont a Meissl und Schaden-ban vacsorázni, mert bécsi szeletet, — hát ez igaz. Viszont ideirhatom, hogy kuriozumból végigettem (nem lehet mondani, hogy elejétől-végig, mert hisz mindjárt a vége jön...) a Klomser című igen szolid és figyelmes szálloda (itt is szálltam meg a már elregélt 2 óras éjjeli kocsikázás után) éttermében: tizenhat koronás ebédmenüt! Igaz, hogy utána elmentem egy másik restibe á la carte enni.

A bécsi leszegényedett lakosság, beamterek, kispolgárok, kisiparosok mostanában „Notstandsküche“-kra szorultak rá, ahol még kevesebért, tán 8 osztrák koronáért ebédnek. De istenem, mit lehet ma Bécsben 8 koronáért kapni?

Ennek a szisztematikus rossztáplálkozásnak megvan a maga szörnyű eredménye. A Pirquet professzor megfigyeléseinek látható, érzékelhető kifejezését hozták mostanában a bécsi képeslapok. A tanár klinikáján kezelt gyermekekről láttunk itt hihetetlen fényképet. Az éhínség, a hónapok-évekig tartó rettenetes nélkülözés szörnyűlötöket nevelt ezekből a

gyermekekből. 8 éves lányok kopasz fejjel, fiús test, puffadt has, törpe termet, csontváz törzs... szörnyű ez a nyomor.

És a lakosság másik fele él, virul és dolgozik. Olyan üzleti szellem és élet, mint amilyen most történik Wienben: páratlan. Mindenki kereskedik, közvetít, láncol, de már nem a régi, „primitív“ háborus méretekben, hanem gigászi 10 waggonos tételekben. Amint hogy megirtam, hogy csekély kivétellel minden szálló: garni, ugy ide kell írnom, hogy majd minden kávéház: zugbörze, a legképtelenebb kinövésű visszaélések találkahelye. És érdekes, hogy minden kávé egy-egy külön, speciális üzletág zugbörzéje. A „Siller“ bélyegbörze, az „Adler“-ban korona-valutát, az „Erzherzog Rainer“-ban dohányt vesznek adnak stb.

Világos, hogy ily körülmények között a razzia megszokott dolog. A kisebb zugbörzékben naponta többször, jobb elegáns kávékban is megesik a razzia.

S még valami, a razziákkal kapcsolatos kultúrkép: a kártya, a szerencsejátékdüh. Ez már extatikus kitörése az ősemberi ösztön-szenvedélynek, oly méretekben történik. Wienben való tartózkodásom majd minden napján olvashattam a lapokban egy-egy ilyen kártyabarlang felfedezését. Már kifejldött technika van a kártyarazziáknak. A társaság magánlakásban van együtt, amikor a rendőrség kopogtat. Tíz pernyi várakozás után nyitnak csak a rendőrségnek s akkor a várt bakkasztalok, chemin-, makaó-kompaniák helyett egy dohányzó-muzsikáló társaságot igazoltathatnak már csak le. Másnap azért hozták a lapokban: „Tegnap a Hofburg első emeleti egyik lakosztályában X. J. kamaranékesnőnél a következő társaságot igazoltatták tiltott szerencsejáték alapos gyanuja miatt“ — és jönnek a nevek, foglalkozással: gyárigazgató, magánzónó, egyetemi tanár, színész, kereskedő, csendőrkapitány, hirlapíró, zugbankár, foglalkozás nélküli, főpincér... — egyszóval Bécs 1920.

Még egy tünete a mai Bécsnek. A Kraft-

Orvosi hír. Dr. Efremitis E. az összes vérhajók és bőrbetegségek specialistája a legújabb módszer szerint gyógyít akut és idült gonorrhéát, szifiliszt. Rendel. d. u. 1—3 óráig a gimnázium-utcai Daun-féle házban, a Klub-kávéházzal szemben.

Nézzé meg a Városi moziban Henry Bernstein világhírű művét, az „I z r a e l”-t főszerepben Mattyasovszky Ilona és Jean Dueret.

Cara Negri a világhírű pantomimikai klaszszikus táncművész a városi színházban folyó évi május hó 3-ikán, hétfőn nagystilű mimodramai művészestélyt tart nagy szimfonikus zenekarkísérettel, melyen operákból összeállítva álmok, mesék, drámák, népelemek, táncokkal összekötve játszódnak le. A gazdag és érdekes műsor, amely a klasszikus táncművészet legújabb alkotásait öleli fel, a következő: 1. „Sába királyné” operából (álmotáne) Karl Goldmark. 2. „Andaluzia leánya” (spanyol népmese) G. B. 3. „Lakme” operából (a) késtánc mint védelem, b) pogány hálaadás) Leo Delibes. 4. „Román népelet” (táncrahívás) J. S. Joanescu. 5. „Carmen” operából (táncvaló meghódítás) Georg Bizet. 6. „Görög dráma” (küzdelem élet és halál között) Karl Goldmark. 7. „Orosz nemzeti tánc” A. S. Dargomisky. 8. „Cigányvér” Liszt Ferenc II. rapszodiája. Amint a műsorból látható, a közönség igazán élvezetes, magas nívó álló művészestélyre számíthat. A művész mindenütt óriási sikereket aratott és kedves, maradandó emléket hagyott hátra. Cara Negri művész újat fog a közönségnek bemutatni az ő csodálatra méltó mimikai tehetségével. A művész, ki Ritta Sacchetto és Fokina nagymesternő tanítványa, a mimika terén utánozhatatlan, ami nagy lelki fejlődésre vall. Nagyon sajnáljuk, hogy a művész városunkban csak egy estélyt fog adni, miért is ajánljuk a közönségnek, hogy igyekezzen magának mielőbb helyet biztosítani a művészestélyre, annyival is inkább, mert az érdeklődés máris nagy. A jegyek elővételben Mangold Lipót cég könyvkereskedésében válthatók.

Ebbingek, Zolák tollára méltó, a Harden-Eulenburg-ügy — sajnos — kollektív, általános: tömegjelensége. A művész, aki nem vehet ma 200.000 koronás hermelinbelépőt, mert: csak barátnői vannak! — a neves politikus, aki a parlamentből a saját kreálta sadisztikus körébe siet, az esti óriás pazarfényű, csak legszigorubb ellenőrzés és tisztes ajánlás mellett megtekinthető gyanus estélyek, direkt séance-ok, érthetetlen dekadens, pervers gyönyörökkel... ez is Bécs 1920.

— Nézzé kérem, mondta nekem diskurzus közben egy nagyon okos, nagyon befolyásos wieni ur, akit e kérdésről megszólaltattam, — nézzé kérem, mi bécsiek tudjuk, hogy amit csináljuk, az dekadens dolog. De hisz nem olyan ez a kor, mint a késői, császárkori dekadens Róma? A régi, nagyszerű, dicső múlt után összeomlott társadalom: orgiákban, kéjes örömeiben, lucullusi lakomákban keres feledést, elvonatkozást a mai rettentő viszonyokból. Ez kérem a kulcsa a talán idegenszerűen ható mai bécsi erkölcsképnek.

A rendőrség: erősen szocialista. Katonaszág: minczen tulajdonképpen, csak egy mindenki által lenézett „Volksmiliz”, amelynek tisztjei rangjelzést nem, viszont az összes hadidekorációkat hordják. Sok magyar tiszt is van kint, ezek meglehetősen szigorú ellenőrzést gyakorolnak a telefon-, táviratösszeköttetésnél. Pestet kértem a hotelből telefonon, megmondták, hogy kora délután kell estére kérnem. Bemondom, hogy 9 órakor szeretnék beszélni. Nyolc órakor kérnek a telefonhoz.

Kérem a hívó fél nevét! — Kérem a hivottat, Pesten? Mi a foglalkozása? Lakása? Miről szól majd a beszélgetés? Csak ennyi és ennyi ideig tarthat! A magyar katonai cenzura figyelmezteti, hogy a legcsekélyebb indok esetén szétkapcsolja a beszélgetést...

Ily előzmények után lehet csak megkapni Budapestet!

Tausz Ferenc.

(Folyt. köv.)

Tánciskolai záróvizsgák. Schmidt és Mrksity „Korona”-szállóbéli táncanfolyamának befejezése alkalmából folyó évi május 1-én (szombaton) és 2-ikán (vasárnap) tartják a záróvizsgát. Szombaton d. u. 6 órai kezdettel diákoknak, vasárnap esti 8 órai kezdettel pedig felnőttek részére, amelyre a n. é. közönséget ezuton is tisztelettel meghívja a tánciskola vezetősége. — A záróvizsgák műsora nagyon változatos, u. m. mutatványos táncok, színpadi és parkettáncok bemutatása, szépségverseny, konfetti- és szerpentincsa stb. stb. A különféle táncok bemutatása után tánc reggeli. Kitűnő ételek- és italokról Pánics ur, a „Korona”-szálló bérloje gondoskodik. Belépődíj személyenként 5 dinár, tanítványoknak 2 és fél dinár.

Magyar törvény az árdragítás ellen.

Börtön, pénzbüntetés, vagyonelkobzás.

A magyar nemzetgyűlésen nemrégiben az igazságügyminiszter előterjesztette az árdragítók büntetéséről szóló törvényjavaslatot. A magyar kormány a törvényt ideiglenesnek szánta. Hatálya egyelőre két esztendő, de előbb is hatályon kívül helyezhető. Visszaható ereje nem lesz, illetve a régebbi büncselekmények a régebbi rendelkezések alapján bírálандók el. A javaslat külön uzsorabíróság föllállításáról gondoskodik és hat csoportba osztja azokat a bünteteket és vétségeket, amelyekért ez előtt a bíróság előtt kell felelni; ezek: ártullépés, áruuzsora, árdragító üzérkedés (láncolás), árulvonás és árucempészet; a hatodik csoportba a tettestársak (ajánlkozók, összeszebeszélők, egyesülők) tartoznak.

A vétség 1 évig terjedhető fogházzal és 100.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, továbbá hivatalvesztéssel és a politikai jog gyakorlásának fölfüggesztésével és azoknak az áruekkeknek elkobzásával büntetendő, amelyekre nézve a cselekményt elkövették. Ezenfölül a bíróság az elíteltet iparigazolványának vagy iparengegyének, vagy azt pótló hatósági engedélyének elvesztésére ítélni s 1 évtől 5 évig terjedhető időre eltilthatja őt az ítéletben megjelölendő vagy általában közszükségleti cikkekkel való kereskedéstől; a külföldit az országból kiutasíthatja és a visszatéréstől örökre is eltilthatja; a beföldit 5 évig terjedhető időre tilthatja ki abból a községből, amely nem illetőségi helye. Büntetni kell a kísérletet is. A törvényjavaslat rendelkezik arról is, hogy mi a „jogosult ár”; kimondja továbbá, hogy a törvény rendelkezése nem vonatkozik olyan esetekre, amikor a termelő a mezőgazdaság és az erdészet, az állattenyésztés, a halászat, a borászat, a kertészet, valamint a méhészet termékeit hozza „a helyi viszonyoknak megfelelő áron” forgalomba és nem vonatkozik azokra a termelőkre, akik a bányászat és az ipar termékeit „jogos áron” illetve olyan áron hozzák forgalomba, amelyek a termelési költségeket nem lényegesen mulják fölül. A büntető rendelkezések nem vonatkoznak olyan kereskedőkre sem, akik az igazolt bevásárlási ár és költségek összegét „gazdaságilag indokolt haszon hozzászámításával” hozzák áruiat forgalomba. Aki ismételt követi el a büncselekményeket, annál a büntetés 5 évig terjedhető börtön és 500.000 korona pénzbírság, továbbá az említett mellékbüntetések mind vagy ezek némelyike. A bíróság ezenkívül anyagi kártérítést is kimondhat, a mely esetleg az elítelt egész vagyonának elkobzása lehet. Ha a büncselekményeket alkalmazott követi el, ugy a tulajdonos csak akkor büntethető, ha az ellenőrzés és felügyelet tekintetében szándékos vagy gondatlan mulasztás terheli. Ebben az esetben a tulajdonos 6 hónapig terjedhető fogházzal és 20.000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntethető, ha pedig az alkalmazott cselekménye büntett, ugy a tulajdonos büntetése 2 évig terjedhető fog-

ház és 100.000 korona pénzbírság. A tulajdonos azonban nem büntethető, ha még rendes gondosság mellett sem lett volna a büncselekmény megghiusítható.

Az uzsorabíróságoknak „királyi ítélőbírák, továbbá az őstermelés, ipar és kereskedelem képviselői” a tagjai.

Vel. Beeskerek város árvaszékétől.

390—1920. sz.

800

Hirdetmény.

A városi árvaszéknek f. évi 390—1920. sz. hat. alapján közhírré teszem, hogy kk. Weisz Teréz és Péter tulajdonát képező 225. ö. i. sz. ház próbaárverésen a legtöbbet ígérőnek f. évi május hó 1-én d. e. 10 órakor Zsenár Emil városi tanácsos irodájában el fog adatni. Kikiáltási ár 40.000 korona, melynek 10 % bánatpénzüll az árverés megkezdése előtt az árverést vezető kezéhez leteendő.

Vel. Beeskerek, 1920. évi április hó 23-án.

Berberszki s. k. elnök.

Polgármesteri hivatal Vel. Beeskerek.

Hirdetmény.

A városi jéggyár háztartások céljára naponta 100 tabla jéget árusít el, 12 métermázsasúlyban, mely jég a fogyasztó lakására szállítva tablanként 25 korona, feltáblanként 12:50 K. Minden jégfogyasztó, aki biztosítani akarja a jégszükségletét, fizesse be a városi jévedéki hivatal utján a városi pénztárba az 1 hónapi jégszükséglete árát.

A jég május 1-je körül kerül kihordásra. Azonkívül a jég a vágóhídon is lesz kapható, táblanként 23 koronáért, feltáblák nem lesznek árusítva.

Vel. Beeskerek, 1920 április 23.

Berberszki s. k. polgármester.

Kitűnő, egészséges

burgonya

kicsinyben és nagyban kapható

mm.-ként 420 korona árban. - 281

Gergely, Veresmartiova (Uri) utca 18.

Egy vagy két jobb házból való

leány kiszolgálónak üzletbe

azonnal felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

811

Elsőrendű

822

kékkő és raffia vagontétel rögtön átvehető.

Lányi Béla kereskedő, Szabadka Majsai-ut.

Kerestetik egy

lótakaró.

689

Cim a kiadóhivatalban.

Egy különbejáratu

butorozott szoba

kerestetik.

696

Cim a kiadóhivatalban.

Keresek 6 éves kisleányom mellé jó házból való
intelligens leányt
mielőbbi betépesre. Kik ilyen minőségben már alkalmazva voltak a német nyelvben jártasak, előnyben részesülnek. Lehetőleg fényképes ajánlatok
özv. Draxler Ferencné
földbirtokos címre Velika Kikinda küldendők.

Tükör, fiókosszekrény, utazókosár, ládák,
uj paplan, szövet-, selyemkosztümök,
himzett ruha stb.
eladók.

Megtekinthető Vojvoda Putnika (Alkotmány) u.
7. sz. a., csakis d. u. fél 3 és 4 óra között.

∴ Egy ∴
kifutó fiu vagy leány
∴ felvétetik ∴
Almássy Elek 801
könyvkereskedésében.

Jó állapotban levő
lótakarók
eladók. 807
Bővebbet a kiadóban.

A gazdaközönség és gabonakereskedő-cégek figyelmébe!

Már most, idejekorán felhívjuk b. **uj repcetermésből** a legmagasabb napiárak mellett
figyelmüket arra, hogy mi a jövő bármily mennyiséget átveszünk.
Ajánlatok a 739
Nagybecskerekéi tenyerifeldolgozó és olajgyár r.-t. Veliki Becskerek igazgatóságához intézendők.
Sürgőnycim: Exokáh. ∴ Telefonszám 203.

A moholi közs. kertész
igen jókarban levő tisztai
fürdőjét eladja.
817

Nagyobb mennyiségű
favella,
kasza- és kapanyél
kapható 808
Kohn Gottliebnel, Zentán.

500 koronát
adok annak, aki nekem egy kétszobás lakást,
esetleg egy különálló házat ajánl vagy átad.
Cím: 806
Bőriparosok Szövetkezete Veliki Becskerek.

Eladó a Geteova (Német) u. 5. sz.
ház
1 holdas kerttel.
Bővebbet: **GRUZZLING PÉTER**
II. külkerület, 99. szám. 815

Munkások! **A helybeli cukorgyár**
hétfőn, majus hó 3-án reggel 6
órákor kezdi meg ujólag üzemét.
819

Egy millió darab elsőrendű
falitéglát 752
azonnali szállításra ajánl
Pányi és Merschbacher cég
építési vállalata VELIKI BECSKEREKEN

Eladó 200 db 3 hónapos
süldő,
mangolica faj. 816
Kövér Viktor, Kanak.

Eladó 813
egy 11 éves, 10 lóerős Drechsler-féle magánjáró
cséplőgarnitúra
Ára 200.000 korona. Levélre nem válaszolok.
Lenhardt Antal, Velika Kikinda

Gép- és hengerolaj,
Tovotte sárga gépzsir,
gyanta és mindenféle műszaki cikkek, valamint
kötéláru,
kerékpár, varrógépkatrészek nagyban
és kicsinyben olcsón
kaphatók: 797
Földvári Béla gépraktárában Óbecse.
Telefon 83. ∴ Telefon 83.

+
Tudja-e Ön már, hogy mi
a **FRIGOLIN**
a legtökéletesebb és legjobban bevált szer
még a legsúlyosabb fagyási esetekben is,
a **FRIGOLIN**
egyedüli gyógyszere
rheuma, ischias, neuralgia
és bármilyen meghűléstől eredő bajoknak
készíti:
**Gyógyszertár „Az arany kereszt-
hez”, Kevevára. (Bánát.)** 340
Kapható mindenütt!

Hirdetmény.
A TORONTÁLMEGYEI TAKARÉK- ÉS HITELBANK
folyó évi május hó 12-én, szerdán délután 3 órákor az intézeti székház
gyűléstermében tartja

LII. RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉT,
melyre az intézet részvényesei tisztelettel meghívattak.

NAPIREND:

1. Három részvényes kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
 2. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság jelentése és a zárszámadások előterjesztése, mindezekre és a tiszta nyereség hovaforrditása iránt határozathozás.
 3. Az alapszabályok 19. és 24. §-ainak módosítása.
 4. Az igazgatóságnak választása 5 évre.
 5. Egy felügyelő-bizottsági tag választása 1 évre.
 6. A választmánynak választás utján való kiegészítése.
- Veliki Becskerek, 1920. évi április hó 22-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Zármérlegünk a hivatalos órákban intézetünk helyiségében megtekinthető.

Figyelmeztetés! Alapszabályaink 10. §-a értelmében szavazati joggal akár saját részvényei után, akár pedig meghatalmazotti minőségben csak az élhet, kinek nevére a részvénykönyvben az illető részvény legalább 6 héttel a közgyűlés előtt átíratott és ki részvényeit a szelvényivel együtt legalább 3 nappal a közgyűlés előtt az intézetnél bevény mellett letette.